

Dosarul nr. 2ra-225/23
2-20101777-01-2ra-08022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: E. Badan-Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

12 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cojocari Ira, reprezentată de avocatul Russ Sergiu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Șapa Angela împotriva lui Cojocari Dinu și Cojocari Ira cu privire la obligarea demolării părților din construcție construite ilegal, cu restabilirea construcției la starea inițială și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Cojocari Dinu și Cojocari Ira și menținută hotărârea din 08 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 21 august 2020, Șapa Angela a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cojocari Dinu, solicitând obligarea pârâtului să demoleze părțile apartamentului nr.XXXXX din strada XXXXX, care contravin proiectului aprobat prin autorizația de construire nr.422-c/18 din 30 iulie 2018 și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, este proprietara apartamentului nr.XXXXX din str. XXXXX, care are perete comun cu apartamentul nr.XXXXX din aceeași adresă ce aparține pârâtului și care a demarat de ceva timp reconstruirea ap. XXXXX.

Potrivit datelor cadastrale, apartamentele nominalizate fac parte dintr-un bloc locativ comun, cu efectele legale corespunzătoare, iar interese legale ale sale, în mod evident, sunt afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și ulterior în perioada exploatării obiectului reconstruit de referință.

La 23 aprilie 2020, a expediat în adresa lui Cojocari Dinu o somație, prin care a solicitat să i se explice în baza cărui act i s-a permis să efectueze lucrări de construcție astfel încât a îngrădit accesul la țeava de alimentare cu gaz a ap.XXXXX, dar și a încălcat dreptul proprietarilor ap.XXXXX de a avea acces la geamul construcției lit.XXXXX, care potrivit documentației cadastrale este parte al apartamentului

nr.XXXXX; dacă reconstrucția ap.XXXXX a fost autorizată cu regimul maximal „P” și cine a permis ridicarea nivelului II; în felul cum a construit, apa pluvială de pe ambele apartamente va curge între ele și va crea prejudicii (umiditate, mucegai, infecții etc.) la amândouă case. De asemenea, a solicitat să i se ofere copiile autentice de pe proiectul de lucru și restul documentației de construcție/reconstrucție a apartamentului nr.XXXXX, pentru a verifica legalitatea acestor acte și a acțiunilor sale și să o informeze cum urmează să fie remediată situația și a încălcărilor comise, astfel încât să se evite prejudicierea tot mai mare a apartamentului nr.XXXXX.

Cu toate acestea, însă, nu a primit răspuns la somația sa, dimpotrivă pârâțul a accelerat eforturile de dare în exploatare a construcției de referință.

Între timp a obținut de la autoritățile publice locale copiile de pe actele permise a reconstruirii apartamentului nr.XXXXX din str. XXXXX ce aparține pârâțului Cojocaru Dinu, printre acestea sunt: certificatul de urbanism, autorizația de construire și proiectul cu avizele respective.

Comparând conținutul actelor permise cu situația în teren, a constatat că lucrările autorizate și cele real realizate se deosebesc, fapt ce constituie o ilegalitate și prejudiciază drepturile sale legale, care nici nu a dat acordul său pentru efectuarea lucrărilor respective.

Cu trimitere la prevederile art.3 alin.(1) lit.d) și art.6 alin.(1) lit.d) subalin.(4), art.13 alin.(1) și (2), art.28 alin.(1) și (2) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, art.586, art.588 alin.(1), art.595 din Codul civil și art.1 din CEDO, reclamanta consideră că este justificată să depună prezenta acțiune.

La 25 octombrie 2021, Șapa Angela a depus de cererea de chemare în judecată concretizată îndreptată împotriva lui Cojocari Dinu și Cojocari Ira, solicitând să fie obligați pârâții să demoleze părțile ap.XXXXX din str. XXXXX, construite contrar, dar și cele permise prin autorizația de construire nr.422-c/18 din 30 iulie 2018, eliberată de Primăria mun. Chișinău, cu restabilirea stării ap.XXXXX din str. XXXXX la starea inițială, de până la emiterea autorizației de construire nr.422-c/18 din 30 iulie 2018, și să fie compensate cheltuielile de judecată în sumă de 100 de lei taxa de stat și 10 000 de lei cheltuieli de asistență juridică (f.d.30, vol.I).

Prin hotărârea din 08 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost parțial admisă acțiunea depusă de Șapa Angela. Au fost obligați Cojocari Dinu și Cojocari Ira să demoleze părțile din construcția și reconstrucția a două anexe la apartamentul nr.XXXXX din str. XXXXX, construite în baza certificatului de urbanism pentru proiectare nr.206i/18 din 23 mai 2018 și autorizației de construire nr.422-c/18 din 30 iulie 2018, anulate prin decizia irevocabilă nr.3a-134/21 din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restabilirea stării inițiale a apartamentului nr.XXXXX din str. XXXXX (de până la emiterea autorizației de construire nr.422-c/18 din 30 iulie 2018). S-a încasat din contul lui Cojocari Dinu și Cojocari Ira în beneficiul Angelei Șapa suma de 100 de lei cu titlu de taxă de stat și 7.000 de lei cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 09 decembrie 2021, Șapa Angela, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe (f.d.90, vol.I).

La 05 ianuarie 2022, Cojocari Dina și Cojocari Ira au depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe (f.d.92, vol.I).

La 06 aprilie 2022, Cojocari Dinu a prezentat apelul motivat, solicitând casarea integrală a hotărârii din 08 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f.d.123-125verso, vol.I).

La 27 aprilie 2022, Cojocari Ira, reprezentată de avocatul Sergiu Russ, a depus apelul motivat, solicitând casarea integrală a hotărârii din 08 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f.d.175-179, vol.I).

Prin încheierea din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.369 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de Șapa Angela, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușca din motiv că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel stabilite în încheierea din 15 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și nu a prezentat apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 75 de lei (f.d.161, 181-183, vol.I).

Prin decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Cojocari Dinu și Cojocari Ira și menținută hotărârea din 08 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de admitere parțială a acțiunii depuse de Șapa Angela constatând că, reclamanta este proprietara bunului imobil situat în XXXXX, ap. XXXXX, iar apelanții/pârâți Cojocari Dinu și Cojocari Ira sunt proprietari ai bunului imobil situat în XXXXX, ap. XXXXX, fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile anexat la dosar (f.d.10).

Instanțele de judecată au remarcat că participanții la proces sunt vecini, iar bunurile imobile deținute sunt separate printr-un perete comun.

Totodată, au stabilit că Cojocari Dinu și Cojocari Ira au demarat lucrări de construcție la ap. nr. XXXXX din str. XXXXX, în imediata vecinătate a ap. nr. XXXXX, situat pe aceeași adresă, proprietate a reclamantei Șapa Angela.

La acest aspect, instanțele de judecată au reținut că Primăria mun. Chișinău la 23 mai 2018 a eliberat lui Cojocari Dinu certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 206i/18, prin care a certificat elaborarea documentației de proiect pentru reconstrucția ap. XXXXX și construcția a două anexe, pe adresa XXXXX, fiind indicat regimul juridic, economic, tehnic și arhitectural urbanistic (f.d. 16). Iar, la 30 iulie 2018 Primăria mun. Chișinău a eliberat lui Cojocari Dinu autorizația de construire nr. 422-c/18 din data de 30.07.2018, prin care s-a autorizat executarea lucrărilor de reconstrucție la apartamentul nr. XXXXX și construcția a două anexe în XXXXX, în următoarele condiții: amenajarea terenului, respectarea documentației de proiect, respectarea condițiilor stipulate în certificatul de urbanism pentru proiectare; protejarea și neadmiterea afectării imobilelor vecine existente (f.d. 14).

Instanțele de judecată au subliniat că reclamanta pretinde că demararea construcției, în temeiul actelor menționate supra, afectează și îi creează incomodități atât din punct de vedere tehnic, cât și din punct de vedere al exploatarea bunurilor imobile învecinate, invocând îngrădirea accesului la țeava de alimentare cu gaze naturale, obstrucționarea utilizării geamului construcției XXXXX, care este parte a ap.

XXXXX, pericolul persistent legat de scurgerea apelor pluviale de pe ambele apartamente, existând riscul cauzării unor prejudicii.

Instanțele de judecată au precizat că litigiul dintre părțile din proces derivă din nerespectarea dreptului de vecinătate prin executarea unor lucrări de construcție/reconstrucție a bunului imobil care îngădesc dreptul de proprietate și încalcă dreptul de vecinătate al proprietarilor altor imobile învecinate.

Totodată, instanțele de judecată au notat că prin decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de avocatul Chetrușca Viorel, în interesele apelantei Șapa Angela. S-a casat integral hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a admis acțiunea înaintată de Șapa Angela. S-a anulat certificatul de urbanism pentru proiectare nr.206i/18 din 23.05.2018 referitor la reconstrucția și construcția a două anexe la ap.XXXXX din str. XXXXX. S-a anulat autorizația de construire nr.422-c/18 din 30.07.2018 referitor la reconstrucția și construcția a două anexe la ap.XXXXX din str. XXXXX. Iar, prin încheierea irevocabilă din 17 noiembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursurile depuse de Primăria mun. Chișinău și terțul Cojocari Dinu, reprezentat de avocatul Eduard Digore, împotriva deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost declarate inadmisibile (f.d.65, 80, vol.I).

În consolidarea soluției enunțate în cauza nominalizată supra, instanța de apel a concluzionat că depunând cererea de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare, Dinu Cojocari nu a anexat acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție în perioada exploatării obiectului construit. Respectiv, la 25 aprilie 2018 Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare l-a notificat și i-a acordat termen pentru prezentarea acordului autentificat notarial al coproprietarilor de imobil ale căror interese pot fi afectate. Ca urmare, Cojocari Dinu a prezentat declarația semnată de proprietarii apartamentelor nr.XXXXX și nr.XXXXX (f.d. 68, 69), dar nu și a vecinului nemijlocit – Angela Șapa care este proprietara apartamentului nr.XXXXX.

Curtea de Apel Chișinău a conchis că certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 206i/18 din 23 mai 2018 a fost emis cu încălcarea procedurii stabilite, contrar prevederilor legii, fapt ce servește temei de anulare a acestuia prin prisma prevederilor art. 26 alin. (1) lit. a) și c) din Legea contenciosului administrativ. Totodată, în condițiile în care s-a stabilit că există temeiuri de anulare a certificatului de urbanism pentru proiectare ca fiind ilegal, subsecvent instanța de apel a concluzionat că urmează fi anulată și autorizația de construire nr. 422-c/18 din 30 iulie 2018. Or, pe lângă faptul că autorizația a fost eliberată în baza unui certificat de urbanism ilegal, ca temei de ilegalitate s-a mai constatat și lipsa acordului autentificat notarial al Angelei Șapa, care este proprietara apartamentului vecin, interesele căreia sunt afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de reconstrucție.

În circumstanțele constatate supra atât prima instanță, cât și instanța de apel au dedus că din conținutul deciziei definitive din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin încheierea irevocabilă din 17 noiembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție rezultă că certificatul de urbanism pentru proiectare și autorizația de construire, ca act subsecvent, au fost emise cu încălcarea prevederilor Legii nr.163 din 09.07.2010

privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, or, Cojocari Dinu, la depunerea cererii de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare nu a anexat acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării de construcție și în perioada exploatării obiectului construit, și anume a vecinului nemijlocit Șapa Angela, proprietarul ap.XXXXX.

Din cele enunțate, instanțele de judecată au concluzionat că prin acte judecătorești irevocabile cert s-a constatat încălcarea procedurii de emitere a actelor permissive, fiind anulat certificatul de urbanism pentru proiectare nr.206i/18 din 23.05.2018 și autorizația de construire nr.422-c/18 din 30.07.2018.

Subsecvent, instanțele de judecată au precizat că Cojocari Dinu și Cojocari Ira au executat lucrările de construcție în baza unor acte care au fost anulate prin hotărâre judecătorească irevocabilă, construcția edificată fiind considerată neautorizată.

Cu trimitere la art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanțele de judecată au concluzionat că faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

La fel, instanțele de judecată au reținut că scopul instituției puterii lucrului judecat rezidă în crearea unei stabilități și bune funcționări a circuitului civil, fiind totodată o expresie a principiului securității raporturilor juridice, care presupune că atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție.

Având în vedere efectele puterii lucrului judecat (exclusivitatea, incontestabilitatea, executorialitatea, prejudicialitatea, obligativitatea), instanțele de judecată au remarcat că drepturile subiective civile consacrate în hotărârile judecătorești irevocabile (învestite cu putere de lucru judecat) se bucură de o anumită siguranță, stabilitate și certitudine or, partea care a pierdut procesul nu poate să repună în discuție dreptul recunoscut prin acea hotărâre.

În lumina principiului autorității de lucru judecat, instanțele de judecată au menționat că o hotărâre judecătorească, prin care s-au stabilit faptele enunțate, cât și constatările reținute în mod irevocabil, se bucură de prezumția absolută de adevăr și nu pot fi contrazise printr-o altă hotărâre. Răsturnarea puterii lucrului judecat, printr-o reluare a judecării într-o nouă acțiune între părți, determină o instabilitate a raporturilor juridice civile, care, odată stabilite printr-o hotărâre judecătorească cu caracter irevocabil, intră în sfera raporturilor de ordine publică, pe care părțile nu o pot modifica nici în situația în care ar exista acordul lor.

În circumstanțele descrise, instanțele de judecată au conchis că edificarea construcțiilor la apartamentul nr.XXXXX în temeiul autorizației anulate atestă încălcarea de către pârâți a dreptului de proprietate a reclamantei Șapa Angela, fiind atentat în mod inadmisibil asupra utilizării bunului imobil ap.XXXXX din str. XXXXX, care aparține reclamantei.

Nu au fost reținute argumentele lui Cojocari Dinu și Cojocari Ira cu privire la conformitatea actelor de construire, or, prin hotărâre judecătorească definitivă și

irevocabilă s-a stabilit cu certitudine ilegalitatea certificatului de urbanism și a autorizației de construire.

La fel, au fost considerate neîntemeiate argumentele apelanților precum că Șapa Angela a tolerat lucrările de construcție, urmărind scopul prejudicierii apelanților la finalizarea lucrărilor de construcție, or, actele dosarului atestă contrariul, și anume că reclamanta nu a admis și nu a acceptat această situație, deoarece prin acțiuni concrete și într-un mod activ, prin adresarea către organele competente, a pretins apărarea dreptului de proprietate lezat de către apelanți.

Instanța de apel nu a reținut obiecțiile apelanților cu privire la lipsa citării legale în prima instanță, or, din materialele cauzei cert se atestă faptul că instanța de fond a respectat exigențele legale privind înștiințarea corespunzătoare a participanților la proces, iar nereclamarea corespondenței de către pârâții/apelanți nu poate fi imputată instanței de judecată, întrucât apelanții nu s-au prezentat la oficiul poștal pentru ridicarea corespondenței.

Afară de aceasta, instanța de apel a reținut că în cadrul judecării cauzei, participanților la proces s-au creat condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, respectiv argumentul invocat de apelanți cu privire la nerespectarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale urmează a fi respins ca nefondat, or, instanța de judecată a respectat procedura de comunicare a actelor de procedură.

În temeiul celor expuse, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond corect a constatat încălcarea dreptului reclamantei de către pârâții/apelanți, și în mod absolut justificat a dispus obligarea pârâților să restabilească dreptul încălcat al reclamantei prin demolarea construcțiilor executate în temeiul actelor anulate prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

La 20 ianuarie 2023, Cojocari Ira, reprezentată de avocatul Sergiu Russ, a declarat recurs împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În susținerea recursului Cojocari Ira, cu trimitere la prevederile art.432 alin.(3) lit.b) din Codul de procedură civilă, a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că prima instanță a examinat cauza în absența sa, fără a o atrage în proces în calitate de copârât, până la dezbaterile judiciare, afectându-i grav dreptul la un proces echitabil, or, Cojocari Dinu nu este unicul proprietar al apartamentului nr.XXXXX din str. XXXXX.

A fost atrasă în proces la sfârșitul etapei dezbaterilor judiciare, la ultima ședință, prin cererea reclamantei din 25.10.2021.

Prima instanța a tolerat respectiva încălcare, întrucât modificarea acțiunii după finalizarea etapei de pregătire a cauzei, prin atragerea unui nou copârât, nu este prevăzute de art.60 CPC.

La ședința din 08 decembrie 2021, fiind doar reprezentantul reclamantei Șapa Angela, prima instanță a pus în discuție cererea de a o atrage în calitate de copârât și a dispus în formă protocolară atragerea ei în proces, fără să fie consemnat acest fapt în procesul-verbal (f.d.85).

Mai mult, după ce a fost atrasă în proces în calitate de copârâtă, instanța de judecată imediat a trecut la finalizarea examinării cauzei în fond, la etapa susținerilor verbale și tot în aceeași zi a fost pronunțată hotărârea judecătorească.

Prima instanță nu i-a comunicat că a fost atrasă în proces în calitate de copârâtă, cauza fiind examinată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, fiind astfel încălcate prevederile art.56, 100 CPC.

Unica corespondență pe care a recepționat-o a fost dispozitivul hotărârii a primei instanțe, cu aviz de recepție nr. XXXXX din 20 decembrie 2021. Faptul dat se confirmă și prin Raportul de expertiză extrajudiciară nr.34/12/1-R-852 din 11.03.2022 efectuat de Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare a MAI RM.

Prin faptul că a fost încălcată procedura de citare legală și de comunicare a actelor de procedură, a fost lipsită de dreptul de a prezenta probe incontestabile că acțiunea depusă de Șapa Angela este neîntemeiată, prin ce i-a fost îngrădit dreptul la un proces echitabil prevăzut de art.6§1 CEDO.

Nu contează că se află în relații de căsătorie cu Cojocari Dinu, precum și că anterior prima instanță i-a expediat citații, pe care dânsul nu le-a recepționat din motiv că era plecat la acel moment peste hotarele țării, întrucât ea este un subiect distinct de drept procedural și nu poate fi confundată cu persoana soțului său, fiecare exercitându-și drepturile procedurale separat și independent unul față de altul.

Contrar celor enunțate, instanța de apel nu a intrat în esența litigiului, apreciind arbitrar probele din dosar.

Recurenta consideră că la caz sunt aplicabile prevederile art.432 alin.(3) lit.b) din Codul de procedură civilă (în redacția legii la data depunerii cererii de recurs) și anume, cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 18 octombrie 2022, în ședință publică.

Din actele cauzei rezultă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentei Ira Cojocari și avocatului acesteia Russ Sergiu la 30 decembrie 2022 (f.d.204, vol.I), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către aceștia.

Suplimentar, Curtea de Apel Chișinău a expediat la 04 ianuarie 2023 în adresa avocatului Russ Sergiu, prin intermediul poștei electronice, decizia integrală (f.d.205, vol.I).

Totodată, potrivit informației de pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: cac.instante.justice.md, decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2022 a fost publicată la data 29 decembrie 2022.

Mai mult ca atât, în cererea de recurs Cojocari Ira a indicat că copia deciziei integrale i-a fost comunicată la 11.01.2023 prin intermediul oficiului poștal, iar avocatul său a recepționat decizia integrală la 04.01.2023, prin e-mail, anexând la recurs copia plicului și a extrasului din poșta electronică (f.d.10-11, vol.II).

Astfel, recursul declarat la 20 ianuarie 2023 de către Cojocari Ira, reprezentată de avocatul Sergiu Russ, este în termen.

La 08 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Angelei Șapa copia recursului declarat de Cojocari Ira, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței (f.d.14, vol.II).

La 06 martie 2023, Șapa Angela, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă a depus referință, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de Cojocari Ira, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii prime instanțe, pe care le consideră legale și întemeiate, emise cu respectarea prevederilor legale, bazate pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor.

Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursul declarat de Cojocari Ira a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01.09.2023), și anume la 20 ianuarie 2023, respectiv va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat Cojocari Ira, reprezentată de avocatul Sergiu Russ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă (până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau

aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (20 ianuarie 2023), cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului rezultă că, Cojocari Ira a invocat temei de admisibilitate prevederile art.432 alin.(3) lit.b) din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data de 20 ianuarie 2023, potrivit căreia se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute de art.432 alin.(3) lit.b) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (20 ianuarie 2023), normă citată supra, nu a stabilit că instanța de apel a încălcat sau eronat a aplicat normele de drept procedural în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, or, la examinarea cauzei în apel atât Cojocari Dinu, cât și Cojocari Ira au fost reprezentați de avocatul Sergiu Russ în baza mandatelor avocațiale seria MA nr.1729874 din 14 aprilie 2022 și seria MA nr.1729877 din 20 aprilie 2022, care și-a expus opinia asupra cauzei, în interesele apelanților, în cererile de apel motivate și susținută în cadrul ședinței instanței de apel din 18 octombrie 2022 (f.d.168, 174-179, 191-192).

De altfel, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432 alin.(3) lit.b) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, normă citată supra, nu a stabilit săvârșirea încălcărilor de către Curtea de Apel Chișinău în măsura în care ar fi dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau ar fi comis erori ce au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Totodată, instanța de recurs nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

În acest context, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele

recursului sunt similare celor invocate în cererea de apel depusă de Cojocari Ira, care au fost dezbătute în cadrul judecării cauzei în apel (f.d.175-179, 201, vol.I), asupra căror Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat corespunzător.

Pe lângă acestea, Cojocari Dinu a cunoscut că pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, recepționând la 10 septembrie 2020 și la 09 decembrie 2020 actele de dispoziții ale instanței judecătorești (f.d.36, 42, vol.I).

La fel, la 26 octombrie 2021, în adresa lui Cojocari Dinu și Cojocari Ira a fost expediată copia acțiunii concretizate depusă de Șapa Angela la 25 octombrie 2021, în care în calitate de copârâtă figurează și Ira Cojocari (f.d. 60—64, vol.I), cu toate acestea, însă, pârâții nu au reclamat corespondența destinată acestora de la oficiul poștal, care a fost restituită primei instanțe la 16 noiembrie 2021, și nu s-au prezentat la ședința de judecată din 08 decembrie 2021, când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii (f.d.56-58, vol.I).

Prin urmare, neprezentarea lui Cojocari Dinu și Cojocari Ira la ședința de judecată nu poate fi imputată pe seama primei instanțe, care a respectat procedura de citare legală a participanților la proces, în situația în care ultimii nu au ridicat (reclamat) corespondența de la oficiul poștal, fapt constatat și de către instanța de apel.

Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat de Cojocari Ira nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza *Helmers c. Suediei*, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art.440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Cojocari Ira, reprezentată de avocatul Russ Sergiu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Cojocari Ira, reprezentată de avocatul Russ Sergiu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc